

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เรื่อง การประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศและกลุ่มธนาคารโลก ปี 2569

ตามที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และกลุ่มธนาคารโลก ระหว่างวันที่ 12 - 18 ตุลาคม 2569 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ภายใต้แนวคิดหลัก "Thailand's New Horizons: Empowering People, Building Resilience" หรือ “ขอบฟ้าใหม่ของไทย: สร้างพลังให้ประชาชน เสริมความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง” นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ขอแสดงความยินดีที่ประเทศไทยได้รับความไว้วางใจให้เป็นเจ้าภาพ และเห็นว่าแนวคิดหลักที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนโดยตรง เพราะการสร้างพลังให้ประชาชนจะเกิดขึ้นจริงได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีเสรีภาพที่จะพูด ตั้งคำถาม และร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาที่กระทบต่อชีวิตของตน และความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงจะมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อไม่มีกลุ่มใดถูกทิ้งไว้ข้างหลัง กสม. จึงเห็นว่านโยบายและแหล่งเงินทุนที่เกิดจากเวทีนี้ควรยึดหลักสามประการ คือ ประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนก่อนตัดสินใจ เปิดให้ผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นมิใช่เพียงรับฟังเมื่อออกแบบเสร็จแล้ว และโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีช่องทางเยียวยาที่เข้าถึงได้จริงตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย โดยมีข้อเสนอดังนี้

1. **ด้านดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์** ควรใช้เทคโนโลยีขยายโอกาส ความรู้กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการป้องกันการเลือกปฏิบัติจากระบบอัตโนมัติ หากปัญญาประดิษฐ์มีส่วนตัดสินใจที่กระทบสิทธิ เช่น การอนุมัติสินเชื่อหรือการคัดกรองสวัสดิการ ผู้ได้รับผลกระทบต้องได้รับคำอธิบายเหตุผล มีช่องทางอุทธรณ์ และได้รับการทบทวนโดยมนุษย์ ทั้งควรออกแบบบริการให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้เข้าไม่ถึงเทคโนโลยีใช้งานได้ โดยคงช่องทางที่มีชีวิตจิตใจไว้ควบคู่กัน

2. **ด้านการค้าและการลงทุนในโลกที่แตกแยก** การขยายตัวทางเศรษฐกิจต้องเคารพสิทธิแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบ โดยตรวจสอบสถานะด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านตลอดห่วงโซ่อุปทาน และมีกลไกร้องเรียนและเยียวยาที่เข้าถึงได้โดยไม่ถูกตอบโต้ กสม. ขอย้ำข้อเสนอแนะให้รัฐบาลเร่งรัดการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98

3. **ด้านการเงินเพื่อการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ** เงินทุนต้องไปถึงชุมชนและกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นธรรม ไม่ผลักภาระการปรับตัวไปให้ผู้มีรายได้น้อย และต้องคุ้มครองสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัยโดยไม่นำไปสู่การบังคับไล่รื้อ การเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานต้องเป็นธรรมต่อแรงงานและชุมชนที่พึ่งพาอุตสาหกรรมเดิม ขณะเดียวกัน ภาระหนี้สาธารณะและเงินกู้ทางการเงินการคลังต้องไม่บีบให้ลดงบประมาณด้านสุขภาพ การศึกษา และหลักประกันทางสังคม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ กสม. เคยเสนอให้ปรับปรุงการจัดการหนี้และภัยพิบัติจากการตั้งรับไปสู่การป้องกัน

4. ด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและเศรษฐกิจแห่งวัยยืนยาว นโยบายต้องมองผู้สูงอายุเป็นผู้ทรงสิทธิและมีศักดิ์ศรี มิใช่ภาระทางการคลัง โดยส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพและการดูแลระยะยาว ป้องกันการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งอายุในตลาดแรงงานและบริการทางการเงิน พัฒนาระบบบำนาญและหลักประกันทางสังคมให้เพียงพอแก่การดำรงชีพ และคำนึงถึงภาระการดูแลที่ตกแก่ผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่

5. การรักษาความปลอดภัยของการประชุมต้องดำเนินการควบคู่กับการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 34 และมาตรา 44 และตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ 19 และข้อ 21 การจำกัดสิทธิดังกล่าวต้องเป็นไปตามกฎหมายจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย และได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่กติการับรอง โดยรัฐมีหน้าที่ทั้งเคารพอำนวยความสะดวก และคุ้มครองการชุมนุมโดยสงบ

กสม. จึงขอให้รัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่มีการควบคุมให้ชัดเจนและแจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้า จัดพื้นที่ให้ผู้ชุมนุมสื่อสารข้อเรียกร้องไปถึงผู้เข้าร่วมประชุมและสาธารณชนได้โดยตรง อำนวยความสะดวกแก่การเดินทางของผู้ประสงค์จะใช้เสรีภาพโดยสงบ ใช้การสื่อสารและการเจรจาเป็นแนวทางหลักตลอดช่วงการชุมนุม โดยเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลการชุมนุมแสดงตนอย่างชัดเจนและปฏิบัติตามหลักความจำเป็นและความได้สัดส่วน ตลอดจนคุ้มครองสิทธิของผู้ชุมนุมตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนด อำนวยความสะดวกแก่สื่อมวลชนและผู้สังเกตการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินการใด ๆ โดยคำนึงถึงการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของสาธารณะ ในขณะเดียวกัน ขอความร่วมมือผู้จัดและผู้เข้าร่วมการชุมนุมใช้เสรีภาพโดยสงบ ปราศจากอาวุธ และจัดให้มีผู้ดูแลความเรียบร้อยของการชุมนุม

6. ตลอดช่วงการประชุม กสม. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. จะลงพื้นที่สังเกตการณ์ ณ จุดชุมนุมหลัก และเปิดรับเรื่องร้องเรียนเร่งด่วนจากผู้ชุมนุม ผู้จัดการชุมนุม สื่อมวลชน และประชาชน ทางสายด่วน 1377 เพื่อประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยทันที

กสม. ขอให้ทุกฝ่ายร่วมกันทำให้การประชุมครั้งนี้เป็นเวทีที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการเคารพสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วม และการเข้าถึงการเยียวยาอย่างแท้จริง อันจะเป็นเครื่องยืนยันว่า การสร้างพลังให้ประชาชนมิใช่เพียงถ้อยคำในแนวคิดหลักของการประชุม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

14 ตุลาคม 2569